

Handläggare
Anna Lindmark
Telefon:

Till
Hägerstensåsens förskolor

Verksamhetsplan 2023 för Hägerstensåsens förskolor

Förslag till beslut

Innehållsförteckning

Inledning	3
KF:s inriktningsmål: 1. Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden	7
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.2 Alla barn ska ges likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i förskolan och skolan	7
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.5 Alla stockholmare ska ha tillgång till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv	16
KF:s inriktningsmål: 2. Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning	19
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring	19
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.4 Stockholmarens hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giftfria miljöer	21
KF:s inriktningsmål: 3. Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla	22
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd	22
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb	24
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden	29
Redovisning av ekonomi	30
Resursanvändning	30
Budget 2023	31
Övrigt	31

Bilagor

Bilaga 1: Väsentlighets- och riskanalys samt internkontroll 2023

Inledning

Utbildningens uppdrag

Vårt uppdrag är att lägga grunden för ett livslångt lärande. Vi erbjuder barnen en likvärdig utbildning av hög kvalitet som utgår från en helhetssyn på barn och barnens behov, där omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet i nära samverkan med hemmen.

Verksamheten ska vara rolig, trygg och lärorik för alla barn men också innovativ och bejaka mångfald och bidra till hållbar utveckling – såväl ekonomisk och social som miljömässig.

Utöver detta anpassas utbildningen särskilt för de barn som tillfälligt eller varaktigt är i behov av extra stöd och stimulans.

Inom Hägerstensåsens förskolor arbetar vi, utifrån ett utforskande arbetssätt där utveckling och lärande sker i samspel med omgivningen, dvs. i interaktion mellan olika individer, miljöer och material. Vi arbetar ämnesöverskridande i projektet Hållbar framtid, såväl social, ekonomisk och miljömässig. Inom projektarbetet ges barnen möjligheter till både planerade och spontana undervisningstillfällen där musik, språk, rörelse, skapande, drama, naturvetenskap, lärande för hållbarhet, matematik och teknik integreras. Vår utbildning utgår alltid ifrån barnens intressen, hypoteser och teorier. Vi ger barnen möjlighet att fördjupa och utveckla sina förmågor genom att göra oss nyfikna på vad som redan upptar barnen, vilket undersökande och utforskande de redan håller på med.

Förskolans värdegrund omfattar alla som verkar och vistas i förskolan och är utgångspunkten för de förhållningssätt som ska råda hos oss. Förskolan vilar på demokratisk grund och utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på: människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor.

Vi verkar även inom ramen för stadens vision ”Möjligheternas Stockholm – vision 2040.

Vår verksamhetsidé lyder:

Hägerstensåsens förskolor - där delaktighet, mångfald och samarbete ger en likvärdig utbildning där trygga barn med lust lär och utvecklas.

Barn i åldrarna 1 till 6 år är tillsammans med sina vårdnadshavare, vår målgrupp. Vi har omkring 490 barn inskrivna i våra fem förskolor. Förskoleområdets fem förskolor är utplacerade på ett ganska stort geografiskt område vilket för oss innebär skillnader i sociokulturell sammansättning bland familjerna.

Samverkan med vårdnadshavarna

För att skapa bästa möjliga förutsättningar för att barnen ska kunna utvecklas rikt och mångsidigt ska förskolan samarbeta på ett nära och förtroendefullt sätt med hemmen. Vårdnadshavarna ska ges möjlighet att vara delaktiga i utvärderingen av utbildningen.

Vårdnadshavarnas delaktighet i verksamhetsutvecklingen sker genom:

- Den dagliga kommunikationen.

- Skolplattformen, där vi kommunicerar ut information genom lärloggar samt på startsidan.
- Förskoleundersökningen.
- Introduktionen, där nya vårdnadshavare erbjuds uppföljningssamtal.
- Möte för vårdnadshavare 1 ggr per år - forum där vårdnadshavare kan föra fram förslag och synpunkter. Dagordning skickas i god tid innan samt möjlighet att inkomma med frågor/synpunkter.
- Utvecklingssamtal 1 ggr per år – forum för dialog om barnets trivsel, utveckling och lärande.
- Vernissage 2 ggr per år - insyn i verksamheten och barnens utveckling och lärande.

Vårdnadshavarnas frågor och synpunkter som rör den dagliga verksamhetens innehåll kommuniceras i första hand med ansvarig förskollärare på avdelningen. Övergripande frågor om utbildningen riktas direkt till ledningen. Denna arbetsgång finns tydligt formulerad i förskolornas informationspärmar för vårdnadshavare. Framförda synpunkter och klagomål följs upp med berörda parter skyndsamt.

Utvecklingsområden 2023

Hägerstensåsens förskolor utvidgades i januari 2019 och sammanförde förskolor från två tidigare områden. Fokus har varit, sedan området bildades, att skapa en likvärdig utbildning av hög kvalitet genom att bygga gemensamma strukturer och arbetssätt. Inför 2023 har ytterligare en förändring av försöksområdenas indelning inom Hägersten-Älvsjö kommunala förskolor genomförts. Grunden för förändringen är den betydande minskningen av förskolebarn i Hägersten-Älvsjö vilket medfört ett behov av att minska nuvarande antal förskoleområden från 13 till 12. Från och med 1 januari 2023 ingår förskolan Majamyra i Hägerstensåsens förskolor. Fokus under året kommer fortsättningsvis vara att skapa en likvärdig utbildning av hög kvalitet genom att leda utbildningen mot lärande och utveckling för både barn och medarbetare.

Utvecklingsarbetet med likvärdiga och tillgängliga lärmiljöer som uppmuntrar till kommunikation, lek och utforskande, där social, pedagogisk och fysisk miljö som tillsammans skapar förutsättningar för barns lärande och utveckling är ett fortsatt fokusområdet under året. Språkutvecklande arbete ligger som ett raster över hela utbildningen.

Arbetet med Skolplattformens modul "Planering och Bedömning" har utgjort ett utvecklingsområde på Hägerstensåsens förskolor de senaste åren och under 2023 kommer vi att fortsätta att arbeta för att skapa en likvärdighet inom områdets fem förskolor. Syftet är att synliggöra kvalitet och likvärdighet, vad vi gör, varför och vad det leder till. Genom att planera, följa upp, analysera, dokumentera och utveckla utbildningen i förhållande till de nationella målen kan vi skapa och dela kunskap om vad som leder till framgång. Vi arbetar med att utveckla verksamhetens kvalitet utifrån Skolverkets cykliska process som innehåller olika faser: "Var är vi?", "Vart ska vi?", "Hur gör vi?" och "Hur blev det?" Det handlar om observation, reflektion och analys i en cirkulär process.

Kompetensutvecklingsinsatser som kommer att genomföras under året är:

- Barnskötarutbildning för utbildade medarbetare.
- Vidareutbildning till förskollärare för barnskötare.
- VFU-handledarutbildning för förskollärare.
- Arbetsmiljöutbildning för skyddsombud och chefer.
- Ledarskapsutbildning för blivande chefer.
- Chefsprofilen för rektorer och bitr. rektorer utifrån modellen Full Range Leadership.
- Fortbildning för rektorer och bitr. rektorer organiserat av HR-avdelningen.
- Fortbildning för kockar organiserat av förskoleavdelningen.
- Specialpedagogisk fördjupningsutbildning för förskollärare och barnskötare i resursenhetens regi.
- Förskolesummit.
- Ledarskap och medarbetarskap för förskollärare och barnskötare i förskoleavdelningens regi.
- Pedagogiska utbildningar kopplat till språk och kommunikation för förskollärare och barnskötare i förskoleavdelningens regi.

Organisationsbeskrivning

Hägerstensåsens kommunala förskolor är ett rektorsområde inom Hägersten-Älvsjö stadsdelsförvaltning. Området består av fem förskolor i varierande storlek: Hasselbacken (Personnevägen 78), Skatboet (Valutavägen 90), Gläntan (Lotterivägen 17), Majamyra (Torsslowsbacken 2) och Åsen (Sedelvägen 2b). Från och med 1 januari 2023 ingår förskolan Majamyra i Hägerstensåsens förskolor.

Barnen inom Hägerstensåsens förskolor tillhör avdelningar, som i sin tur delas in i mindre grupper under dagen. Vi har årligen fyra utvecklingsdagar då förskolorna hålls stängda. En gång i månaden har förskolorna arbetsplatsträff (APT). På APT behandlas väsentliga frågor såsom verksamhetens inriktning, kompetensutvecklingsbehov, förhållningssätt, arbetsorganisation, problemlösning, hälsa, arbetsmiljö och uppföljningar. Alla som har sitt huvudsakliga arbete förlagt till arbetsplatsen deltar. Möjlighet till facklig information för medlemmar ges i anslutning till APT. Rektor deltar varannan månad i Hägersten-Älvsjö samverkansgrupp (SVG) som är ett forum för dialog mellan arbetsgivaren, skyddsombud och de fackliga organisationerna. Rektor ansvarar för att informera och behandla frågor på APT som förs i SVG.

Hägerstensåsens förskolor har ca 490 inskrivna barn och drygt 112 medarbetare i tjänst, varav 32 arbetar som förskollärare och 69 som barnskötare i barngrupp. Vi har fem kockar, två ekonomibiträden, och fyra lokalvårdare. Förskollärarna ansvarar för planeringen av hur det pedagogiska arbetet ska bedrivas av arbetslaget.

Rektor på Hägerstensåsens förskolor har organiserat sin ledningsorganisation i syfte att skapa och säkerställa likvärdighet i rektorsområdet samt att främja det pedagogiska ledarskapet. Med pedagogiskt ledarskap menas ledning av skolutvecklingsprocesser, att nå de nationella målen och förbättra skolans resultat så att varje barn når så långt som möjligt i sin utveckling och i sitt lärande.

Hägerstensåsens förskolor leds av rektor som har det övergripande ansvaret för att

utbildningen bedrivs i enlighet med målen i läroplanen och uppdraget i dess helhet. För att försäkra sig om att medarbetarna är införstådda med utbildningens mål och uppdrag använder rektor följande kommunikationskanaler; ledningsgruppen (LG), utvidgade ledningsgruppen (ULG), APT, utvecklingsdagar, lärarforum, barnskötarforum, medarbetarsamtal, bedömningssamtal, arbetsmiljömöte, pedagogiska promenader samt även informella kanaler dvs. planerade och oplanerade möten och mejl- och telefonkontakt. Genom ovan listade kommunikationskanaler skapar rektor en helhetssyn och en tydlig koppling mellan de övergripande politiska målen och verksamhetens olika specifika mål och kan därmed ta hänsyn och beakta olika perspektiv i kommunikationen med medarbetarna och beslut som fattas.

Bitr. rektorer biträder, dvs. assisterar, rektorn med operativt ledningsstöd via delegation och fördelning av arbetsuppgifter. De bitr. rektorerna har och olika, tydligt specificerade ansvarsområden gentemot utbildningens förskolor med syfte att skapa likvärdighet inom Hägerstensåsens förskolor samt personalansvar. De är viktiga länkar i utbildningens dagliga kommunikationsflöde. Det handlar bl.a. om möten, både planerade och oplanerade, besök på förskolorna, om mejl- och telefonkontakt med medarbetare. Förskoleområdet har ingen administratör anställd utan en av de bitr. rektorerna sköter de administrativa uppdraget.

Pedagogisk utvecklingsledare assisterar rektor via delegation av pedagogiska arbetsuppgifter. Uppdraget innebär att operativt driva och utveckla det pedagogiska kvalitetsarbetet, sprida ny forskning och förse förskollärare och barnskötare med nödvändig teoretisk kunskapsbas och praktiska verktyg för hur de ska omsätta teoribildningar i praktiken samt hur de förhålla sig till våra styrdokument. Den pedagogiska utvecklingsledare arbetar praktiskt med att bygga miljöer, köpa in och leverera material, arbeta med schematiska och organisatoriska insatser, finnas med i arbetslagen under exempelvis reflektion, lärarforum och barnskötarforum samt föreläsa i olika forum/möten. Uppdraget innebär också att organisera kulturaktiviteter inom hela rektorsområdet i syfte att öka likvärdigheten.

På varje förskola finns en arbetsplatsledare (APL), som leder och driver det organisatoriska arbetet på plats. Rektor, biträdande rektorer, pedagogisk utvecklingsledare och APL bildar en utvidgad ledningsgrupp (ULG), som arbetar med frågor av organisatorisk karaktär både för rektorsområdet och de enskilda förskolorna. Utbildningens ULG träffas två gånger i månaden där våra enhetsmål och resultat bearbetas löpande i gruppen. APL står för länkningen av kommunikationen inom utbildningen där förskolemötet är ett viktigt kommunikationsforum för arbetsplatsledaren. Alla APL:are har särskild tid avsatt för uppdraget.

Inom stadsdelens förskoleavdelning finns en resursenhet vars huvuduppdrag är att stötta samtliga av stadsdelens kommunala förskolor i arbetet med barn i behov av särskilt stöd. Resursenheten arbetar utifrån ett preventivt förhållningssätt och utifrån kunskapen om att tidiga insatser gör skillnad för barns utveckling och lärande.

Verksamhetsplanen (VP) processas främst av rektor, biträdande rektorer och pedagogisk utvecklingsledare, därefter presenteras ett utkast under ett APT för att därpå skickas ut på remiss. VP utgör ramarna för medarbetarnas arbete med att utforma lokala undervisningsplaner. I dessa preciseras och målgruppsanpassas arbetssätten till de aktuella barngrupperna. Undervisningsplanerna granskas och återkopplas av representant från

ledningen.

KF:s inriktningsmål: 1. Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.2 Alla barn ska ges likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i förskolan och skolan

Stadsdelsnämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att stadsdelsområdets kommunala förskolor ger alla barn lika möjligheter och det stöd de behöver för att lära och utvecklas i enlighet med Barnkonventionen, Skollagen samt Förskolans läroplan.

En faktor som påverkar förskoleverksamheten är minskningen av antalet barn i åldrarna 1–5 år i stadsdelsområdet, en trend som har bestått de senaste två åren, dock ojämn över stadsdelen. Verksamheten har anpassats utifrån trenden både när det gäller lokalbeståndet och organisationen. Endast ändamålsenliga permanenta förskolelokaler är kvar i lokalbeståndet och från januari 2023 justeras antalet resultatenheter från tretton till tolv. Enligt Sweco:s befolkningsprognos ökar det totala behovet av antalet förskoleplatser successivt under kommande tioårsperiod men med start från ett lägre barnantal än tidigare prognostiserat. Det innebär att förskoleverksamheten kommer expandera framgent men att det befintliga lokalbeståndet möter platsbehovet under en längre tid än tidigare prognostiserat.

Förskolan ska främja livslångt lärande och ge trygghet och omsorg för alla barn samt förmedla och förankra grundläggande demokratiska värderingar liksom respekt för mänskliga rättigheter. Barnen i förskolan ges, oavsett könstillhörighet, möjlighet att utveckla sina förmågor och intressen med samma möjligheter och på lika villkor. Där det är möjligt att ta fram könsuppdelad statistik analyseras resultat utifrån ett jämställdhetsperspektiv. Stödfrågor för jämställdhetsanalyser används vid bland annat tertialrapporter. Om förskoleenheterna uppmärksammar omotiverade könsskillnader i bedömningar, nöjdhet eller insatsernas framgång analyseras även detta.

Förskolorna erbjuder inkluderande, tillgängliga lärmiljöer och i lek och interaktion med barnen utmanas könsstereotypiska normer och värden. Ett brett urval av material, lekar och aktiviteter erbjuds för att barnen ska ha möjlighet att bredda sina lekmönster. Undervisningen sker ofta i grupper om färre barn för att värna om barns samtalsutrymme och möjliggöra för alla barn att ge uttryck för sina tankar, åsikter och idéer. På så vis möjliggörs att alla barn får lika stort inflytande över och utrymme i utbildningen oavsett könstillhörighet.

Stockholm stad är förvaltningsområde för finska, samiska och meänkieli. För förskolan innebär det att barn har rätt till förskoleplats där hela eller en väsentlig del av utbildningen bedrivs på något av minoritetsspråken.

Ett systematiskt kvalitetsarbete är en förutsättning för att utveckla en likvärdig utbildning och undervisning av god kvalitet. Gemensamma stöddokument säkerställer likvärdigheten och anger riktning för utbildningen och undervisningen inom prioriterade områden som likvärdiga lärmiljöer, språk, digitalisering, kultur, måltider och fysisk aktivitet. Utifrån förskoleavdelningens uppföljningar och resultatanalyser under föregående verksamhetsår, har

tre övergripande utvecklingsområden identifierats. Dessa områden kommer att prioriteras under 2023:

- Hållbart ledarskap och medarbetarskap
- Språkutvecklande utbildning och undervisning
- Tillgänglig och inkluderande förskola

Hållbart ledarskap och medarbetarskap

Rapporten Ledarskap i förskolan ligger till grund för förskoleavdelningens fortsatta utveckling av arbetet med förbättrad arbetsituation för barnskötare, förskollärare och rektor i syfte att skapa ett hållbart ledarskap och medarbetarskap. Följande delar ingår i utvecklingsområdet:

- Organisatoriskt och pedagogiskt ledarskap för rektorer
- Pedagogiskt ledarskap för förskollärare
- Medarbetarskap för arbetslag

Förskoleavdelningen har under 2022 påbörjat ett utvecklingsarbete med fokus på att definiera begreppet närvarande ledarskap samt på balansen i rektorsuppdraget. Arbetet omfattar att utveckla strukturer för den inre arbets- och utvecklingsorganisationen med biträdande rektorer, förskollärare och arbetslag, samt att utveckla samarbetet med stödfunktionerna. Arbetet fortsätter under 2023.

Under 2023 ska även kompetenshöjande insatser för förskollärare kopplade till pedagogiskt ledarskap utifrån läroplansuppdraget tas fram och genomföras. I detta ingår även att gemensamt definiera nyckelbegreppen undervisning och utbildning för att främja likvärdighet. Den professionsstärkande insatsen kommer även i delar att omfatta arbetslaget som helhet.

Tillgänglig och inkluderande förskola

Förskolan ska säkerställa att alla barn får det stöd de behöver för sin utveckling inom ramen för förskolans verksamhet. Särskilda insatser är ibland nödvändiga för att möta barns individuella men även grupperns specifika behov. Behoven kan vara tillfälliga eller varaktiga, exempelvis kopplade till medicinska eller socioekonomiska förutsättningar. Insatserna kan innebära anpassningar i arbetslagens organisation eller arbetssätt, behov av specialkompetens hos medarbetare, anpassningar av lokaler samt utökad samverkan med externa aktörer. Förskoleavdelningen fortsätter därav utveckla former för arbetet med en tillgänglig och inkluderande förskola för alla barn. Avdelningen ska även genomföra en behovskartläggning avseende barn i behov av särskilt stöd i syfte att identifiera utvecklings- och stödbehov hos enheterna. Ytterligare två delar ingår i utvecklingsområdet:

- Förebyggande och främjande arbete
- Samverkan med externa aktörer

Förskoleenheterna ska under 2023 fortsätta utveckla förskolans lärmiljöer som en del i det förebyggande och inkluderande arbetet. Det påbörjade utvecklingsarbetet i samverkan med

grundskolan om övergångar från förskola till skola fortsätter under 2023. Även samverkan med avdelningen för social omsorg om rutiner för orosanmälan fortsätter utvecklas.

Språkutvecklande utbildning och undervisning

Utbildningen och undervisningen ska utgå från barnens intressen där barn stimuleras och utmanas med läroplanens mål som utgångspunkt och riktning. Förskoleavdelningen tillsammans med förskoleenheterna har under 2020–2022 tagit fram och implementerat språkprogrammet för förskolan på alla enheter. Språkutvecklande arbete ligger som ett raster över hela utbildningens innehåll, från språksamtal med vårdnadshavare vid förskolestart till språkfokus vid övergång till grundskola. Läsmiljöerna fortsätter utvecklas med fördjupningar i drama, musik, berättande och skapande, både lokalt på enheterna samt i ett övergripande perspektiv. I syfte att utveckla det kollegiala erfarenhetsutbytet ska förskoleavdelningen fortsätta samordna och sprida goda exempel på arbetslagens undervisningsformer och innehåll.

Läroplanen över hela förskoleperioden

En del i arbetet med utveckling av utbildning och undervisning är att utveckla former för uppföljning och utvärdering av läroplansmålen under förskoleperioden som helhet, 1–5 år. Förskoleavdelningen ska utreda hur arbetet med läroplansmålen under hela förskoleperioden kan utvecklas.

Agenda 2030

Stadsdelsnämndens arbete och insatser bedöms stödja och bidra till mål 4. God utbildning till alla, 5. Jämställdhet samt 10. Minskad ojämlikhet i enlighet med Agenda 2030.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2023	Periodicitet
 Andel legitimerade förskollärare av totalt antal anställda (årsarbetare)	33 %	33 %	Tertial
 Antal barn per grupp	15	15	Tertial
 Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)	4,9	4,9	Tertial
 Förskollärartäthet	15,5 st	15,5	Tertial

Nämndmål: Alla barn i förskolan stimuleras och lär utifrån sina förmågor i en utbildning med likvärdig och tillgänglig lärmiljö

Beskrivning

Målet nås genom att utbildningen bedrivs i likvärdiga och tillgängliga lärmiljöer som uppmuntrar till kommunikation, lek och utforskande. Social, pedagogisk och fysisk miljö skapar tillsammans förutsättningar för barns lärande och utveckling. Språkutvecklande arbete ligger som ett raster över hela utbildningen. Rektor leder och samordnar det pedagogiska arbetet och organiserar de strukturella förutsättningarna för utbildningen. Förskolläraren ansvarar för att undervisning bedrivs i enlighet med målen i läroplanen. Arbetslaget genomför utbildningen utifrån sina respektive uppdrag.

Gemensamt framtagna stöddokument anger riktning för utbildningen och undervisningen inom prioriterade områden som likvärdiga och tillgängliga lärmiljöer, språk, digitalisering, kultur, måltider och fysisk aktivitet.

Förväntat resultat

Utbildningen ger varje barn förutsättningar att utveckla:

- Nyfikenhet, kreativitet och lust att leka och lära
- Ett nyanserat talspråk och ordförråd samt förmåga att leka med ord, berätta, uttrycka tankar, ställa frågor, argumentera och kommunicera med andra i olika sammanhang och med skilda syften.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Stadsdelsnämnden ska genom förskoleavdelningen utforma och genomföra kompetenshöjande insatser för förskollärare och arbetslag i pedagogiskt ledarskap utifrån läroplansuppdraget.	2023-01-01	2023-12-31
Stadsdelsnämnden ska genom förskoleavdelningen utreda hur arbetet med läroplansmålen under hela förskoleperioden kan utvecklas.	2023-01-01	2023-12-31
Stadsdelsnämndens förskoleenheter ska fortsätta utveckla sina läsmiljöer och lärmiljöer med fokus på drama, musik, berättande och skapande.	2023-01-01	2023-12-31

Enhetsmål: Utbildningen på Hägerstensåsens förskolor bedrivs i likvärdiga och tillgängliga lärmiljöer som uppmuntrar till kreativitet, utforskande lek och kommunikation.

Förväntat resultat

Barnen utvecklar ett nyanserat talspråk och ordförråd.

Barnen använder sig av lärmiljön och materialet på ett transdisciplinärt sätt.

Arbetsätt

Så här planerar vi att undervisa för att uppnå målet:

Organisering

- Alla arbetslag ska organisera mindre gruppkonstellationer för att fokusera på interaktion, samarbete, kommunikation och dialog. Vi läser, berättar sagor och samtalar i mindre grupper.
- Alla arbetslag ska organisera så att barnen ges förutsättningar att utveckla sitt språk genom att lyssna till högläsning och samtala om litteratur och andra texter.
- Undervisningen ska planeras utifrån barnens egna förmågor och intressen.
- Undervisningen ska anpassas efter barnens förutsättningar och behov.

Förhållningssätt

- Det språkliga arbetet har en särställning och genomsyrar hela utbildningen och pågår i alla aktiviteter.
- Förskollärarna och barnskötarna uppmuntrar barnen till att göra sin röst hörd, komma med egna idéer, tankar och funderingar.
- Barnen ska möta "språkande" förskollärare och barnskötare som använder sig av språkliga genrer där barnen uppmuntras till att kommunicera på olika sätt. Förskollärarnas och barnskötarnas förhållningssätt ska därför genomsyras av ett kommunikativt klimat där barnen uppmuntras att återge fakta, argumentera, berätta och lyssna in varandras åsikter och intentioner. Förskollärarna och barnskötarna ska använda sig av öppna frågor och utmaningar.
- Förskolläraren/barnskötaren som är stationerad i en specifik lärmiljö, ansvarar för att dokumentera de aktiviteter som sker där och har också ansvar för att se till att avsluta samt uppdatera materialet och förbereda för, arrangera, inspirera och iscensätta aktiviteter.
- Den stationerade förskolläraren/barnskötaren ska säkerställa ett inkluderande språkutrymme samt att barnen utmanas i kreativ och utforskande lek genom att inta ett förhållningssätt med utgångspunkt i att barnen är transdisciplinära tänkare, dvs. barnen delar inte upp världen i olika ämnesområden utan går in i olika problemfält i sitt utforskande. Det kräver ett lyssnande till det vi inte självklart redan vet och delat in utan en öppenhet för barnens egna frågor och utforskande.

Fysiska lärmiljön

- Den fysiska lärmiljön på avdelningen är i enighet med dokumentet "Hägerstensåsens förskolors lärmiljöer", utformad för att möjliggöra kommunikativa möten och dialog och syftar även till att utmana barnens utforskande. Materialet i lärmiljöerna är därför synligt, lättillgängligt, signalstarkt och undersökningsbart.
- Den fysiska lärmiljöns utformning ska uppmuntra till lek och utforskande och stödja och utveckla barnens eget lärande.
- Den fysiska lärmiljö med "rum i rummen" ska vara välkomnande och erbjuda barnen reellt inflytande, platser för möten, en lärmiljö som präglas av delaktighet, flexibilitet, dialog och samarbete.
- Den fysiska lärmiljön ska möjliggöra för barn och pedagoger att arbeta projekterande hela dagen. I alla våra lärmiljöer ska det råda ett tillåtande klimat där materialet ska vara lättillgängligt, presenteras på ett inspirerande sätt och användas transdisciplinärt.
- Lärmiljöernas utformning med "rum i rummen" stimulerar till att barn och förskollärare/barnskötare möts i mindre kommunikativt orienterade grupper. Aktiviteterna ska alltid utgå ifrån barnens tankar, intressen och erfarenheter. Våra lärmiljöer ska stödja det gemensamma och individuella lärandet och utforskandet samt ge möjligheter att kommunicera, experimentera, leka, fantisera och möta andra barn och vuxna.
- Lärmiljöerna ska vara tydliga och lättorienterade med ett tydligt uppmärkt material. Vi använder oss av orienteringsbilder med text som kompletteras av TAKK.
- Lärmiljöerna erbjuder barnen en litterär översköljning av ord, bokstäver och symboler och barnen möter böcker och möjlighet till högläsning i alla lärmiljöer.

Resursanvändning

- Stadsdelens gemensamt framtagna stöddokument som anger riktning för utbildningen och undervisningen inom prioriterade områden som likvärdiga och tillgängliga lärmiljöer, språk, digitalisering, kultur, måltider och fysisk aktivitet.
- Utbildningens gemensamt framtagna stöddokument som anger riktningen för utbildningen och undervisningen inom prioriterade områden och som går hand i hand med förskoleavdelningens ställningstaganden som grundlärmiljöer och dokumentationsmallar.
- Stadsdelens kompetensutvecklingsinsatser som Språklig förebild - Karolina Larsson, Guidad lek kopplat till förskolornas läsmiljöer – Robin Samuelsson, Drama, lek och muntligt berättande i förskolan – Johan Theodorsson etc.
- Resursenheten – stöd i kompetensutveckling och fortbildning samt handledning och rådgivning vid identifiering av enskilda barn eller grupper av barn med behov av stöd.
- Ledningsgrupp, LG.
- Pedagogisk utvecklingsledare – stöd i det praktiska arbetet med utformningen av lärmiljöer samt pedagogisk handledning av arbetslag.
- Utvidgad ledningsgrupp, ULG.
- Lärarforum.
- Barnskötarforum.
- Medarbetare med särskild kompetens.
- Årshjulet/pedagogiska året, en extra stötta i vår kvalitetssäkring av utbildningen som tydliggör våra olika uppföljnings- och analysaktiviteter och när de infaller under året.
- Polyglutt – digital bilderbokstjänst för att arbeta med språkutveckling och litteratur i förskolan.
- Widget – digitalt stöd för lärande och kommunikation.
- Barnkonventionens material.

Uppföljning

- Arbetslagens reflektion i modulen ”Planering och Bedömning” i Skolplattformen.
- Fördjupade uppföljningar av undervisningsplanen i juni och december.
- Lärarforum.
- Barnskötarforum.
- Medarbetarsamtal.
- Pedagogiska promenader.
- APT.
- Utvecklingsdagar.
- Förskoleundersökningen.
- Tertialrapport 1 och 2.
- Verksamhetsberättelse.

Nämndmål: Alla barn i förskolan utvecklar sin förståelse för grundläggande demokratiska värden i en inkluderande utbildning

Beskrivning

Målet nås genom att förskolans arbete med normer och värden präglas av barnkonventionens intentioner i en inkluderande utbildning för alla barn. Utbildningen skapar likvärdiga möjligheter för alla barn att uttrycka sina tankar och åsikter för att ha inflytande över sin vardag. Utbildningen är trygg och säker, riktlinjerna i Säker förskola, där arbetet med Aktiva åtgärder är en del, är vägledande i det arbetet. Rektor säkerställer att alla barn får det stöd de behöver för sin utveckling inom ramen för förskolans uppdrag. Undervisningen kännetecknas av lek, språk samt hållbar utveckling, där barnens förmågor och intressen tas tillvara i undervisningens utformning.

Gemensamt framtagna stöddokument anger riktning för utbildningen och undervisningen inom prioriterade områden som likvärdiga och tillgängliga lärmiljöer, språk, digitalisering, kultur, måltider och fysisk aktivitet.

Förväntat resultat

Utbildningen ger varje barn förutsättningar att utveckla:

- Självständighet och tillit till sin egen förmåga
- Förmåga att fungera enskilt och i grupp, samarbeta, hantera konflikter och förstå rättigheter och skyldigheter samt att ta ansvar för gemensamma regler

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Stadsdelsnämnden ska genom förskoleavdelningen fortsätta utvecklingsarbetet av övergångar från förskola till grundskola i samverkan med utbildningsnämnden.	2023-01-01	2023-12-31
Stadsdelsnämnden ska genom förskoleavdelningen genomföra en behovskartläggning avseende barn i behov av särskilt stöd i syfte att identifiera utvecklings- och stödbehov hos enheterna.	2023-01-01	2023-08-31
Stadsdelsnämndens förskoleenheter ska fortsätta utveckla förskolans lärmiljöer som en del i det förebyggande och inkluderande arbetet.	2023-01-01	2023-12-31

Enhetsmål: Utbildningen på Hägerstensåsens förskolor är inkluderande och erbjuder alla barn likvärdiga möjligheter att uttrycka tankar och åsikter för att ha reellt inflytande över sin vardag.

Förväntat resultat

Barnen gör egna aktiva val.

Barnen samarbetar och hanterar konflikter och tar ansvar för gemensamma regler.

Arbetsätt

Så här planerar vi att undervisa för att uppnå målet:

Organisering

- Barnen erbjuds aktiviteter i grupper om färre barn för att fokusera på gemenskap, interaktion och samarbete samt att säkerställa språkutrymmet för alla barn.
- Undervisningen planeras utifrån barnens egna förmågor och intressen.
- Undervisningen anpassas efter barnens förutsättningar och behov.

Förhållningssätt

- Förskollärare och barnskötare är förebilder för barnen och arbetar utifrån ett inkluderande arbetsätt, där alla barn möts och bekräftas utifrån sina behov.
- Förskollärare och barnskötare uppmuntrar barnen till att göra sin röst hörd, komma med egna idéer, tankar och funderingar.
- Det dagliga mötet ska präglas av förståelse för alla barns lika värde samt människors rättigheter där alla barn möts och bekräftas utifrån sina behov.
- Förskollärarnas och barnskötarnas förhållningssätt ska genomsyra ett demokratiskt klimat genom att aktivt inkludera ett jämställt perspektiv så att alla barn erbjuds en likvärdig utbildning. Vi uppmuntrar barnen till att vara måna om varandra och att samarbeta.
- Värdegrundsarbetet genomsyrar hela utbildningen och pågår i alla aktiviteter.
- Förskolläraren/barnskötaren som är stationerad i en specifik lärmiljö, ansvarar för att dokumentera de aktiviteter som sker där. Den stationerade förskolläraren/barnskötaren har också ansvar för att se till att avsluta samt uppdatera materialet och förbereda för, arrangera, inspirera och iscensätta aktiviteter.
- Förskollärare och barnskötare ska medverka till ett interkulturellt förhållningssätt i undervisningen med barnen. Det innebär att vi lämnar utrymme för olikhet och mångfald för att alla barn ska få synas på sina egna villkor, utan att bli definierad av någon annan.

Fysiska lärmiljön

- Den fysiska lärmiljön på avdelningen är i enighet med dokumentet Hägerstensåsens förskolors lärmiljöer, utformad för att möjliggöra kommunikativa möten och dialog och syftar även till att utmana barnens utforskande. Materialet i lärmiljöerna är därför synligt, lättillgängligt, signalstarkt och undersökningsbart.
- Den fysiska lärmiljöns utformning ska uppmuntra till lek och utforskande och stödja och utveckla barnens eget lärande.
- Den fysiska lärmiljö med ”rum i rummen” ska vara välkomnande och erbjuda barnen reellt inflytande, platser för möten, en lärmiljö som präglas av delaktighet, flexibilitet, transparens och öppenhet.
- Den fysiska lärmiljön ska möjliggöra för barn och pedagoger att arbeta projekterande hela dagen. I alla våra lärmiljöer ska det råda ett tillåtande klimat där materialet ska vara

lättillgängligt och presenteras på ett inspirerande sätt.

- Lärniljöernas utformning med ”rum i rummen” stimulerar till att barn och pedagoger möts i mindre kommunikativt orienterade grupper. Aktiviteterna ska alltid utgå ifrån barnens tankar, intressen och erfarenheter. Våra lärniljöer ska stödja det gemensamma och individuella lärandet och utforskandet samt ge möjligheter att i experimentera, leka, fantisera och möta andra barn och vuxna.

Resursanvändning

- Stadsdelens gemensamt framtagna stöddokument som anger riktning för utbildningen och undervisningen inom prioriterade områden som likvärdiga och tillgängliga lärniljöer, språk, digitalisering, kultur, måltider och fysisk aktivitet.
- Utbildningens gemensamt framtagna stöddokument som anger riktningen för utbildningen och undervisningen inom prioriterade områden och som går hand i hand med förskoleavdelningens ställningstaganden som grundlärniljöer och dokumentationsmallar.
- Stadsdelens kompetensutvecklingsinsatser som Språklig förebild - Karolina Larsson, Guidad lek kopplat till förskolornas läsmiljöer – Robin Samuelsson, Drama, lek och muntligt berättande i förskolan – Johan Theodorsson etc.
- Resursenheten – stöd i kompetensutveckling och fortbildning samt handledning och rådgivning vid identifiering av enskilda barn eller grupper av barn med behov av stöd.
- Ledningsgrupp, LG.
- Pedagogisk utvecklingsledare – stöd i det praktiska arbetet med utformningen av lärniljöer samt pedagogisk handledning av arbetslag.
- Ledningsgrupp, LG.
- Utvidgad ledningsgrupp, ULG.
- Läraryorum.
- Barnskötarforum.
- Medarbetare med särskild kompetens.
- Årshjulet/pedagogiska året, en extra stötta i vår kvalitetssäkring av utbildningen som tydliggör våra olika uppföljnings- och analysaktiviteter och när de infaller under året.
- Polyglutt – digital bilderbokstjänst för att arbeta med språkutveckling och litteratur i förskolan.
- Widget – digitalt stöd för lärande och kommunikation.
- Barnkonventionens material.

Uppföljning

- Arbetslagens reflektion i modulen ”Planering och Bedömning” i Skolplattformen.
- Fördjupade uppföljningar av undervisningsplanen i juni och december.
- Läraryorum.
- Barnskötarforum.
- Medarbetarsamtal.
- Pedagogiska promenader.
- APT.
- Utvecklingsdagar.
- Förskoleundersökningen.

- Tertialrapport 1 och 2.
- Verksamhetsberättelse.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.5 Alla stockholmare ska ha tillgång till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv

Nämndmål: Invånarna har tillgång till ett rikt utbud av kultur, fritidsaktiviteter och föreningsliv

Beskrivning

Målet nås genom att stadsdelsnämndens enheter integrerar kultur i verksamhetens vardagliga arbete. Särskilda medel finns avsatt för detta. Tillgång till kultur spelar en viktig roll för barn och unga som skapar sin identitet. De äldre erbjuds olika kulturmöten på boenden, mötesplatser och genom sina organisationer. Förskolan är därför en given mötesplats som kan ge lika möjligheter till deltagande och skapande i enlighet med Stockholm stads kulturstrategiska program. Kulturpengen till förskolan samt stöd i hur arbetet med kultur kan utformas och utvecklas ökar förutsättningarna för att lyckas med intentionen.

Förskolan är en kulturell mötesplats där barnen får möta och själva prova olika former av kultur och skapande. Barnen i förskolan har ett varierat utbud av böcker och besöker bibliotek. Barnen möter olika former av kultur och kulturyttringar samt skapande verksamhet som integreras i undervisningen. Unga får möta kultur och prova eget skapande i stadsdelsnämndens verksamheter. Fritidsgårdar och öppna mötesplatser erbjuder besökarna ett brett utbud av kulturaktiviteter som riktar sig och är tillgängliga för alla. Fritidsgårdarna samarbetar med lokalt civilsamhälle och andra fritidsgårdar för att tillsammans erbjuda ett brett verksamhetsutbud.

Lokala föreningar har möjlighet att söka verksamhetsbidrag och bidrar på det sättet att utveckla kultur- och fritidsverksamheter i stadsdelsområdet.

Förvaltningen initierar samarbeten som utvecklar och stärker nätverk till och mellan föreningar och deras verksamheter. Bland annat planeras kulturprojekt som i samverkan med föreningar, förskolor, skolor, fritidsaktiviteter bjuder in till samverkan, synliggör aktörerna och stimulerar till samarbete.

Ett utvecklingsarbete pågår för att bygga kontaktytor och samarbeten mellan olika föreningar och verksamheter. Syftet är att utveckla och bredda deltagandet, nå nya målgrupper, öka social inkludering, minska ojämlikhet och stärka skyddsfaktorer hos barn och unga.

Vid bidragsgivning till föreningar samordnas regler och arbetssätt med stadens andra bidragsgivare för en effektivare handläggning och bättre service. Arbetet pågår för att tydliggöra och utveckla regler och syfte med bidrag till föreningar samtidigt som en rättssäker process säkerställs och oegentligheter motverkas.

Utifrån Stockholms stads kulturstrategiska program, utvecklar stadsdelsförvaltningen arbetet med att inventera lokalbestånd och behov av lokaler för kultur, fritid och föreningsliv i stadsdelsområdet. Stadsdelsområdets parker är viktiga mötesplatser som ska erbjuda både aktiviteter och rekreation.

Förväntat resultat

- Kultur- och fritidsaktiviteter planeras för att nå nya målgrupper, bredda deltagandet i syfte att öka social inkludering, minska ojämlikhet och stärka skyddsfaktorer hos barn och unga.
- Kultur, fritidsaktiviteter och skapande integreras i verksamhetens ordinarie arbete.
- Barn på förskola och unga i stadsdelsnämndens verksamheter får möta och själva prova olika former av kultur och skapande.
- De äldre erbjuds olika kulturmöten på boenden, träffpunkter och genom sina organisationer.
- Boende i stadsdelsnämndens grupp- och servicebostäder får stöd i att ha en rik fritid och att kunna delta i hälsofrämjande aktiviteter utifrån sina intressen.
- Föreningar har möjlighet att söka bidrag för lokal verksamhet. samarbete med föreningar och nätverks mellan föreningar och verksamheter utvecklas.

Enhetsmål: På Hägerstensåsens förskolor använder barnen olika uttryckssätt genom eget kulturskapande och i mötet med förskolans och stadens kulturutbud.

Förväntat resultat

Barnen utvecklar sin förmåga att skapa och uttrycka sig genom olika estetiska uttrycksformer. Barnen möter och tar del av olika sorters kulturutbud på och utanför förskolan.

Arbetssätt

- Alla arbetslag ska integrera kulturen som en del i utbildningen genom att använda sig av och delta i externa aktiviteter såsom sång, musik, rörelse, bild och form, språk, litteratur, biblioteksbesök, teater, utställningar, teknik och arkitektur. Kultur i förskolan skapas MED, AV och FÖR barn.
- Alla arbetslag ska utmana, inspirera, utveckla och stötta barnens eget kulturskapande genom att vi ge barnen olika möjligheter och verktyg att undersöka och uttrycka sig.
- Alla arbetslag ska genom promenader och utflykter låta barnen upptäcka sin kulturella närmiljö.
- Alla arbetslag ska förmedla vårt kulturarv, värden, traditioner, historia, språk och kunskaper till barnen. Arbetslagen ska även uppmärksamma olika traditioner som finns bland barn på förskolan och ta vara på barns mångkulturella bakgrund genom att samarbeta med hemmen. Medvetenhet om det egna kulturarvet och delaktighet i andras kultur bidrar till att barnen utvecklar sin förmåga att förstå och leva sig in i andras villkor och värderingar. Vi förhåller oss nyfikna till barnens intresse för populärkultur.
- Alla arbetslag ska erbjuda barnen böcker och berättande som en del av sin vardag på förskolan. På förskolan ska litteratur alltid finnas tillgänglig för barnen som en källa till språkstimulans, samtal och reflektion. Högläsning och boksamtal är en viktig del i

utbildningen under vilken det ges möjlighet till lustfyllda möten med språk och berättande. Alla arbetslag ska använda digitala hjälpmedel för att läsa böcker på svenska, men även uppmärksamma andra språk som finns representerade i barngruppen.

Resursanvändning

- Stadsdelens och utbildningens gemensamt framtagna stöddokument som anger riktning för utbildningen och undervisningen inom prioriterade områden som likvärdiga och tillgängliga lärmiljöer, språk, digitalisering, kultur, måltider och fysisk aktivitet.
- Stadsdelens kompetensutvecklingsinsatser som Språklig förebild - Karolina Larsson, Guidad lek kopplat till förskolornas läsmiljöer – Robin Samuelsson, Drama, lek och muntligt berättande i förskolan – Johan Theodorsson etc.
- Ledningsgrupp, LG.
- Pedagogisk utvecklingsledare – stöd i det praktiska arbetet med utformningen av lärmiljöer samt pedagogisk handledning av arbetslag.
- Utvidgad ledningsgrupp, ULG.
- Lärarforum.
- Barnskötarforum.
- Medarbetare med särskild kompetens.
- Polyglutt – digital bilderbokstjänst för att arbeta med språkutveckling och litteratur i förskolan.
- Widget – digitalt stöd för lärande och kommunikation.
- Kulans utbud - professionella kulturaktiviteter för barn och unga i Stockholms stad.
- Biblioteket.

Uppföljning

- Arbetslagens reflektion i modulen ”Planering och Bedömning” i Skolplattformen.
- Fördjupade uppföljningar av undervisningsplanen i juni och december.
- Lärarforum.
- Barnskötarforum.
- Medarbetarsamtal.
- Pedagogiska promenader.
- APT.
- Utvecklingsdagar.
- Förskoleundersökningen.
- Tertiärrapport 1 och 2.
- Verksamhetsberättelse.

KF:s inriktningsmål: 2. Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2023	Periodicitet
 Klimatpåverkan från upphandlade livsmedel och måltider	1,6 kg CO ₂ per kg livsmedel	1,6 kg CO ₂ per kg livsmedel	År

Nämndmål: Stadsdelsnämnden är en fossilbränslefri organisation med minimal klimatpåverkan

Beskrivning

Målet nås genom att stadsdelsnämnden arbetar utifrån stadens klimathandlingsplan samt miljöprogrammet i sitt miljö- och klimatarbete. Stadsdelsnämndens lokala miljö- och klimathandlingsplan sträcker sig fram till slutet av 2023. Stadsdelsnämnden tar med sin handlingsplan ett krafttag vad gäller miljö- och klimatfrågorna, och växlar nu upp arbetet ytterligare i och med skärpta miljö- och klimatmål.

Stadsdelsnämnden arbetar med att kartlägga verksamheternas klimatpåverkan, och tar fram strategier för hur utsläppsminskningar ska ske. De två metoder som främst används är investeringar i utsläppsminskande utrustning och beteendeförändringar.

Klimatinvesteringsmedel söks för de projekt där investering i utsläppsminskande åtgärder inom stadsmiljöverksamhet eller verksamhetslokaler ses som den bästa lösningen. För att åstadkomma beteendeförändringar satsar nämnden på kompetenshöjande insatser i form av bland annat utbildningar i energieffektivt beteende i storkök och hållbara kontor, samt utvecklad intern samverkan om miljö- och klimatfrågor.

När upphandlingen av ny parkentreprenad görs under 2023 ska tydliga miljökrav ställas för att minska nämndens indirekta klimatpåverkan.

Verksamheter som köper in livsmedel ska genom ökad medvetenhet minska livsmedels negativa klimatpåverkan. Genom verktyget Hantera Livs och regelbunden uppföljning ska stadsdelsnämnden få ner sina utsläpp från livsmedel ytterligare under 2023. Livsmedelsinköp är stadsdelsnämndens största källa av växthusgaser.

Stadsdelsnämnden kommer att utveckla former för att inkludera civilsamhälle och näringsliv i klimatarbetet i större utsträckning. En del i detta är att arbeta med utökad medborgardialog.

Förväntat resultat

- Stadsdelsnämnden har slutfört samtliga aktiviteter i den lokala miljö- och klimathandlingsplanen.
- Klimatpåverkan från konsumtion har minskat, stadsdelsnämnden är på god väg att bli en fossilbränslefri organisation och klimatanpassningsåtgärder har vidtagits.
- Avfall som uppstår tas om hand på ett resurseffektivt sätt enligt avfallshierarkin och matavfall sorteras i alla lokaler där det är möjligt.
- Stadsdelsnämndens energiförbrukning har minskat med en fjärdedel av mandatperiodens mål om en 10 procentig minskning.
- Användningen av plast och engångsartiklar har minskat.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Stadsdelsnämnden ska fortsatt bidra med kunskap till förskolornas kockar om livsmedels påverkan på klimatet och biologisk mångfald.	2022-01-01	2023-12-31
Stadsdelsnämndens medarbetare som arbetar i tillagningskök eller mottagningskök ska gå e-utbildningen om energieffektivt beteende i storkök	2023-01-01	2023-12-31

Enhetsmål: Enheten arbetar för att stadsdelsnämnden är en fossilbränslefri organisation med minimal klimatpåverkan.

Förväntat resultat

- Barnen har tillgång till giftfritt material.
Barnens mat innehåller minst 70 % ekologiska, svenskproducerade produkter.
Matavfall återvinns för att minska matsvinn och bidra och hjälpa Stockholm Stad att på sikt bli fossilfritt.
Matsedeln utformas på ett sätt där hållbar utveckling sätter riktlinjer för inköp av närodlad utifrån årstider, minskade inköp av rött kött samt mejeriprodukter.
Fler vegetariska måltider införs.

Arbetsätt

- Alla medarbetare ska arbeta aktivt för att ständigt förbättra och utforma en klimatsmart utbildning och minska på dess klimatavtryck. Utförandet sker med grunden i hållbar utveckling och dess tre dimensioner (social hållbarhet, ekologisk hållbarhet & ekonomisk hållbarhet), för en positiv framtid.
- Ledningen gör miljövänliga val vid alla inköp till verksamheterna. Inköpen beaktas inte enbart utifrån ekonomisk hållbarhet, utan följer även de två andra dimensionerna: social hållbarhet och ekologisk hållbarhet, där produkters klimatpåverkan och etiska aspekter alltid bör övervägas mot kostnad för att enheten ska göra klimatsmarta val och prioriteringar vid inköp.
- Ledningen strävar efter att göra stora gemensamma inköp för att minska leveransutkörning till våra förskolor och på så sätt till minskat klimatpåverkan.
- Alla arbetslag sopsorterar på sina avdelningar för att barn och pedagoger tillsammans tidigt kan påvisa vikten av att minska avfall och att återvinna.

- Köken sopsorterar och återvinner matavfall, plast, kartong, glas och metall.
- Lokalvårdarna använder sig av miljöklassade material och produkter samt återvinner matavfallet och övrigt sorteringsbart material från förskolornas personalrum.
- Lokalvårdarna arbetar aktivt för att minska användningen av plast.
- Kockarna utformar matsedeln på ett sätt där hållbar utveckling sätter riktlinjer för inköp av närodlat utifrån årstider, minskade inköp av rött kött samt mejeriprodukter.
- Ledningen introducerar nya medarbetare i rektorsområdets klimatarbete.

Resursanvändning

- Kemikaliecentrums handledningsmaterial för kemikaliesmart förskola.
- Stadens matstrategi för god och hälsosam mat.
- APT.
- Ledningsgrupp (LG)
- Utvidgad ledningsgrupp (ULG).
- Köksforum.
- Lärarforum.
- Barnskötarforum.
- Medarbetare med särskild kompetens.

Uppföljning

- Månadsprognoser.
- Ledningsgrupp (LG).
- Utvidgad ledningsgrupp (ULG).
- Köksforum.
- Lärarforum.
- Barnskötarforum.
- Tertialrapport 1 och 2.
- Verksamhetsberättelse.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.4 Stockholmarnas hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giffria miljöer

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2023	Periodicitet
 Andel inköpta animalier med krav på djurskydd och restriktiv antibiotikaanvändning i nivå med svensk lagstiftning	88	88 %	År
 Andel inköpta ekologiska måltider och livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta måltider och livsmedel	70 %	70 %	År

Nämndmål: Stadsdelsnämnden bidrar till en god livsmiljö och har giffria verksamheter

Beskrivning

Målet nås genom att arbeta systematiskt med verktygen Chemsoft och Byggvarubedömningen. Under 2023 ska arbetet med de båda verktygen utvecklas, i syfte att vässa arbetet.

Vidare nås målet genom att växla upp arbetet med skadlig påverkan från livsmedelsinköp. Stadsdelsnämnden ska undersöka orsaker till att nämnden historiskt sett haft svårt att nå målen för ekologiska livsmedel, samt se över möjliga lösningar för bättre måluppfyllelse framöver. Till detta hör också arbetet med att utveckla strategier för miljö- och klimatsmarta inköp av livsmedel inom äldreomsorg och social omsorg - där förskoleavdelningens lyckosamma arbete under de senaste åren fungerar som modell.

Förväntat resultat

- Stadsdelsnämnden bidrar i möjligaste mån inom nämndens rådighet till att minska buller, dålig luft och förorenat vatten i stadsdelsområdet.
- Verksamheterna arbetar systematiskt med att fasa ut skadliga kemikalier bland förbrukningsprodukter.
- Stadsdelsnämnden har en plan som följs för att bygg- och anläggningsprojekt följer kraven i Byggvarubedömningen.
- Det finns ett systematiskt arbete för att öka andelen inköpta ekologiska livsmedel och animalier som har krav på djurskydd samt restriktiv antibiotikaanvändning ökar inom stadsdelsnämndens alla verksamheter som köper in livsmedel.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Stadsdelsnämndens förskoleenheter ska genomföra åtgärder för att bibehålla nivå 2 samt arbeta för att uppfylla kraven i nivå 3 enligt kemikaliecentrums vägledning för kemikaliesmart förskola.	2022-01-01	2023-12-31

KF:s inriktningsmål: 3. Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd

Nämndmål: Stadsdelsnämnden bedriver verksamheterna inom tilldelad ekonomisk ram

Beskrivning

Verksamheterna ska bedrivas inom beslutad budget. Styrning och uppföljning ska vara tydlig. En tydlig ekonomistyrning och säkerhet i prognoser är en förutsättning för att skapa och

behålla stabilitet i verksamheten. Enheterna följer regelbundet upp ekonomin genom kontakter mellan enhetschef, avdelningschef och controller inför månads- och tertialrapporter.

Nämndens lokalförsörjningsplan tas fram i samband med Underlag för budget 2024-2026. I lokalförsörjningsplanen slås nämndens långsiktiga arbete med lokaler fast, i syfte att tillgodose verksamheternas krav på ändamålsenliga och kostnadseffektiva lokaler. Inriktningen framåt är att hyra lokaler av stadens fastighetsägande bolag. Under 2023 kommer nämnden att öppna en ny förskola om sex avdelningar i kvarteret Zachrisberg nära Årstabergets pendeltågsstation.

Förväntat resultat

- Verksamheterna bedrivs på ett kostnadseffektivt sätt.
- Stadsdelsnämnden hyr lokaler som är ändamålsenliga och kostnadseffektiva

Enhetsmål: Enheten bedriver verksamheten inom sin ekonomiska ram.

Förväntat resultat

Att ha en budget i balans för 2023.
Alla resurser (människor, it, inköp, lokaler etc.) används utifrån sin fulla potential.

Arbetsätt

- Rektor har en tydlig struktur kring frånvaro och vikariehantering, som är väl förankrad bland medarbetarna.
- Rektor har en tydlig struktur kring schemaläggning och strategisk placering av medarbetare.
- Rektor en tydlig struktur gällande barnintaget.
- Rektor genomför kontinuerlig (veckovis) kontroll av intäkter och barnintag.
- Ledningen anpassar verksamheten efter resultaten och prognoserna som bearbetas månadsvis.
- Rektor har en tydlig struktur kring inköp av pedagogiskt material som motiveras av ansvarig förskollärare och av bitr. rektor med ansvar för det pedagogiska kvalitetsarbetet.
- Rektor har en tydlig struktur kring inköp av förbrukningsmaterial som motiveras av bitr. rektor.
- Rektor organiserar för gemensamma APT och utvecklingsdagar inom rektorsområdets för att möjliggöra samverkan.
- Hägerstensåsens förskolor samarbetar och slår samman förskolorna under jul- och sommarledigheter för ett ökat resursutnyttjande.
- Hägerstensåsens förskolor samverkar enligt avtalen mellan arbetsgivare och berörda fackliga organisationer samt mellan förskolor och skolor.
- Ledningen samverkar med resursenhet för barn i behov av särskilt stöd.

Resursanvändning

- Ledningsgrupp.
- Utvidgad ledningsgrupp.

- Ekonomi-controller.
- Kö-handläggare.
- Lokalintendent.

Uppföljning

- Månatliga ekonomiprognoser med ekonomicontroller.
- Tertialrapport 1 och 2
- Verksamhetsberättelse.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2023	Periodicitet
 Sjukfrånvaro		Tas fram av nämnd/styrelse	Tertial
 Sjukfrånvaro dag 1-14		Tas fram av nämnd/styrelse	Tertial

Nämndmål: Stadsdelsnämnden är en attraktiv arbetsgivare och har en god arbetsmiljö

Beskrivning

Stadsdelsnämnden kommer utifrån arbetsgivarperspektivet att ha fokus inom områdena; anställningar, arbetsmiljö, kompetensförsörjning samt chefsuppdrag och ledarskap.

Goda och trygga anställningsvillkor där medarbetares anställningsform är tillsvidareanställning på heltid är normen vid nyanställningar. Rekryteringsprocessen säkerställer att rekrytering sker kompetensbaserat och i linje med verksamhetens kompetensförsörjningsplan och bemanningsstrategi.

Systematiskt arbete inom arbetsmiljöområdet är ett prioriterat område för att medarbetare och chefer ska ha en god arbetssituation och förutsättningar att nå ett gott arbetsresultat. En god arbetsmiljö och ett närvarande ledarskap ska säkerställas genom balans mellan uppdrag och resurser, samt ett rimligt antal medarbetare per chef. För skyddsombud och chefer hålls gemensam utbildning i grundläggande systematiskt arbetsmiljöarbete regelbundet.

Att arbeta främjande och förebyggande med friskfaktorer för att sänka sjukfrånvaron och skapa en god social och organisatorisk arbetsmiljö är prioriterat. Friskvård är en viktig del inom arbetsmiljöarbetet för att skapa förutsättningar för medarbetare att må bra. Som personalförmån kan medarbetare i stadsdelsnämnden ta ut friskvård på arbetstid när arbetet och verksamheten så tillåter. Förvaltningen arbetar systematiskt med kort- och långtidsfrånvaro enligt den rehabiliteringsprocess som är gemensam för staden.

Under perioden augusti – november utför alla enheter arbetsmiljöronder som även inkluderar ett avsnitt rörande årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet. Resultatet av den årliga uppföljningen summeras på avdelnings- respektive nämndnivå och följs upp i samverkansgrupper tillika arbetsmiljökommittéer. Resultatet analyseras och eventuella åtgärder som är gemensamma för en stor del av stadsdelsnämnden samordnas.

Ett aktivt strategiskt kompetensförsörjningsarbete utifrån uppdrag och mål är fortsatt prioriterat för att utveckla, behålla samt rekrytera verksamhetskritisk kompetens. Varje verksamhet planerar kompetensutvecklingsinsatser och för att bibehålla en kontinuitet i verksamheten och stärka försörjningen av chefer och nyckelkompetenser är det även viktigt med en strategisk successionsplanering. Inom äldreomsorgen kommer den genomförda kartläggningen av formell kompetens ligga till grund för vidare utvecklingsinsatser för att säkerställa kompetensbehovet på kort och lång sikt. Vid rekrytering av chefer är det även viktigt att de fem kompetenserna i stadens chefsprofil är vägledande i rekrytering och urval.

Chefsuppdraget kräver ett tydligt och utvecklingsinriktat ledarskap där en helhetssyn kopplat till mål och resultat kan förmedlas till medarbetarna. Ledarskapet ska vara präglad av tillgänglighet, kommunikation, tillit och mod. Chefer ska stöttas och stärkas i detta för att på bästa sätt kunna leda sin verksamhet och i det uppmuntra medarbetare att omsätta idéer och förslag i konkreta verksamhetsförbättringar med stockholmarnas fokus.

Chefer som är nya i sin chefsroll, genomgår chefsintroduktion för att få en god grund till vad som förväntas i uppdraget kopplat till personalansvar och att vara arbetsgivarföreträdare. Utvecklingsinsatser för chefer kan även ske genom stadens chefsutvecklingsprogram och upphandlade insatser.

Förväntat resultat

- För de anställningar som ingås ska normen vara tillsvidareanställning på heltid.
- Stadsdelsnämnden har en god systematik inom arbetsmiljöarbetet.
- Planering av kompetensförsörjning sker utifrån verksamhetens uppdrag och mål.
- Nya medarbetare och chefer får en god introduktion i uppdraget.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Stadsdelsnämnden tillsammans med förskoleenheterna ska fortsätta utveckla arbetet med förbättrad arbetssituation för förskollärare och barnskötare inom ramen för det ordinarie arbetsmiljöarbetet.	2022-01-01	2023-12-31

Enhetsmål: Enheten är en god arbetsgivare och har en god arbetsmiljö.

Förväntat resultat

Medarbetarna har goda förutsättningar att fokusera på kärnuppdraget. Medarbetarna lär nytt och utvecklas i sitt arbete.

Arbetsätt

På Hägerstensåsens förskolor skapar vi en god arbetsmiljö tillsammans med en god pedagogisk utbildning, där dessa inte står i motsättning till varandra.

- Rektor på Hägerstensåsens förskolor har organiserat sin ledningsorganisation i syfte att skapa likvärdighet inom området samt att främja det pedagogiska ledarskapet. Med pedagogiskt ledarskap menas ledning av skolutvecklingsprocesser, att nå de nationella målen och förbättra skolans resultat så att varje barn når så långt som möjligt i sin utveckling och i sitt lärande.

Det pedagogiska ledarskapet är organiserat i termer av direkt och indirekt pedagogiskt ledarskap för att göra skillnad på hur ledare på olika sätt kan skapa förutsättningar för utbildningens kärnprocesser, dvs. barnens lärande och utveckling.

Det indirekta handlar om att rektor leder och ansvarar för att den pedagogiska verksamheten håller hög kvalitet och utvecklas. Rektor leder genom att organisera förutsättningar för barn och medarbetarnas lärande och gör olika utvecklingsinsatser som organiseringen begriplig och meningsfull för medarbetarna. Det indirekta handlar om att representant från ledningen leder det kollegiala kunskapandet/lärarnas lärande. Det handlar om att leda kärnprocesser och utvecklingsinsatser, där kollektiv kunskap kan skapas och enskilda kunskaper synliggörs och kommer kollegiet till gagn, återkoppla till lärarna vad gäller deras undervisning, få lärarna att förstå sambandet mellan insatsen och resultatet för att varje barn ska nå så långt som möjligt i sin utveckling och i sitt lärande samt deltar i analyser av skolans kunskapsresultat.

Denna organisering bidrar enligt modern skolutvecklingsforskning, i mycket hög utsträckning till utvecklingen av ett kollegialt och gemensamt yrkesspråk, något som möjliggör inflytande och en ökad förståelse för sitt uppdrag för alla och därmed bidrar till ett ökat psykosocialt välmående. Genom att skapa gemensamma strategier för undervisningen skapar vi tydlighet och enkelhet i ett komplex uppdrag. När förskollärarna och övriga medarbetare lättare förstår sina uppdrag och kan ta hjälp av varandra samt erbjudas snabb hjälp av ledningen minskar stressen.

- Vi organiserar våra mötesforum i syfte att medarbetarna har möjlighet att samarbeta och samtala på ett strukturerat sätt för att tillägna sig kunskaper och färdigheter och för att bättre förstå något om sin egen undervisning med stöd av sina kollegor, och som inte bara resulterar i individuell kunskap, utan även i gemensamma handlingsmönster, dvs. gemensamma sätt att arbeta. Genom att organisera för att lära av och med varandra skapar vi goda förutsättningar för verksamhetsutveckling och en högre grad av likvärdighet.

- Vi värdesätter kunskap högt, framför allt att dela den i syfte att generera ytterligare kunskapsstillväxt som kommer barnen till godo. En avgörande faktor för medarbetarnas engagemang är även att deras kompetens efterfrågas och att den utmanas och utvecklas i syfte att bidra till utbildningens fortsatta progression. De medarbetare som har visat särskilt intresse eller har spetskompetens inom ett område erbjuds möjligheten att dela med sig av sina kunskaper. Vi planlägger löpande för både intern och extern kompetensutveckling.

- Vi organiserar gemensam och särskilt avsatt pedagogisk utvecklingstid utanför schemat för

ansvariga lärare i syfte att synliggöra och använda varandras kompetenser och stödja det professionella ledarskapet/uppdraget. Detta syftar till att möjliggöra kollektivt kunskapande och lärande, dessa forum möjliggör lärarna att samarbeta, snabbt få tag på varandra samt att kunna få tag på ledningsfunktioner eftersom alla i organisationen vet att lärarna arbetar administrativt dessa tider. I dessa forum skapas gemensamma strategier för undervisningen. När lärarna lättare förstår sitt uppdrag och kan ta hjälp av varandra samt erbjudas snabb hjälp av ledningen minskar stressen.

- Förskollärarna och barnskötarna har tillgång till reflektion i arbetslagen under arbetstid varje vecka som syftar till att följa upp och utveckla den dagliga undervisningen i relation till våra enhetsmål. Forumet möjliggör hela arbetslaget delaktighet och inflytande vad gäller undervisningens inriktning samt gynnar användningen av arbetslagets samlade kompetenser.
- Vi har gemensamma lärarforum en gång i månaden för utbildningens samtliga förskollärare för att synliggöra och använda varandras kompetenser och stödja det professionella ledarskapet/uppdraget. Vi har även barnskötarforum en gång i veckan för utbildningens barnskötare. Båda forumen arbetar med samma spår men innehållet styrs av uppdragsbeskrivningen. På så vis skapar vi en tydlig röd tråd mellan forumen samt delaktighet och inflytande för samtliga yrkeskategorier som arbetar i kärnverksamheten.
- Vi har gemensamma köksforum en gång i månaden för utbildningens samtliga kockar och ekonomibiträden för att synliggöra och använda varandras kompetenser och stödja uppdraget.
- Ledningen sköter vikariehantering samt korttidsmobilisering av medarbetare vid sjukfrånvaro i syfte att skapa lugn och ro i arbetslagen och frigöra tid till kärnverksamhet. Dialogen med arbetsplatsledarna möjliggör ett ökat inflytande för verksamheterna.
- Ledningen organiserar gemensamma APT och utvecklingsdagar för områdets samtliga medarbetare för att möjliggöra samverkan mellan förskolorna och den kollegiala sammanhållningen inom området. Detta syftar även till att alla får samma utbildning och information samt att allas kunskaper kommer till uttryck och bidrar till verksamhetens utveckling. Under utvecklingsdagarna, där undervisningsplanen för läsåret process, bidrar såväl förskollärare som barnskötare. Detta i syfte att skapa en djupare förståelse för undervisningsuppdraget.
- Ledningen samordnar inköp och schemaläggning för att frigöra tid för medarbetarna till kärnverksamheten.
- Ledningen genomför pedagogiska promenader i syfte att vara aktiva medskapare av innehållet/förståelsen av begrepp, stödja arbetslagen och kvalitetssäkra utbildningen. De pedagogiska promenaderna, som görs utifrån ett bestämt tema, bidrar till fördjupade pedagogiska diskussioner och analyser mellan förskollärare/barnskötare och förskolans ledning. Eftersom alla i arbetslaget är välkomna att delta, vilket vi i ledningen tar ansvar och organiserar för, tänker vi att vi bidrar till delaktighet och inflytande samt utveckling av ett

relevant yrkesspråk samt användningen av relevanta yrkesbegrepp.

- Ledningen ansvarar för framtagande och uppdatering av gemensamma interna styr- och stöddokument som syftar till att skapa tydlighet för medarbetarna om vad som ska göras när, var och av vem. Detta stärker kvalitetsutvecklingen, frigör tid, minskar upplevd arbetsbörda och skapar insyn och likvärdighet. Alla medarbetare informeras om vilka interna/lokala styrdokument vi har samt hur dessa understödjer det pedagogiska och demokratiska uppdraget.
- Varje medarbetare har årligen ett individuellt medarbetarsamtal. Där läggs grunden för en god kommunikation och ömsesidiga krav och förväntningar. Individuella utvecklingsplaner görs då tillsammans i syfte att stödja den vidare yrkesutvecklingen i relation till vår utbildning. Det kan handla om att utmana medarbetaren till nya uppdrag inom utbildningen, stötta någon i arbetet med att lyckas i sitt uppdrag eller att dela med sig av sin kompetens. I medarbetarsamtalet berörs följande frågor: förväntningar, uppdrag, resultat och prestation, arbetsmiljö, samarbete och utvecklingsbehov.
- Ledningen följer aktivt upp sjukfrånvaron och tidiga tecken på ohälsa genom att kontakta medarbetaren senast den tredje sjukdagen. Syftet med samtalet är omsorg, personalplanering samt att utreda behov av eventuella åtgärder. Ledningen genomför även tidigt samtal med medarbetare som har minst 6 sjukfrånvarotillfällen under ett år. Syftet är att utröna orsaken till problemet och se vilka möjligheter som finns för att ge stöd eller vilka åtgärder som behöver vidtas. Genom att konkretisera och formulera en handlingsplan ökar möjligheten att hitta rätt åtgärd och stöd så att medarbetaren får den hjälp som behövs för att fungera på jobbet.
- Ledningen följer aktivt upp anmälda arbetsskador som rapporteras i IA-systemet.
- Ledningen är goda förebilder där förhållningssättet genomsyras av ett jämlikhetsperspektiv. Alla medarbetare behandlas likvärdigt i fråga om arbetsförhållanden och anställningsvillkor. Vi arbetar med snabb feedback/återkoppling med syfte att bekräfta och utveckla medarbetarna. Återkopplingen är konstruktiv för att få medarbetarna och utbildningen att utvecklas och växa.
- Hägerstensåsens förskolor har även ett internt mentorskap för alla nyanställda barnskötare och förskollärare. Vi vill med detta stärka möjligheterna till engagemang, tillhörighet, delaktighet och insyn i organisationen på alla nivåer.
- Nyexaminerade förskollärare erbjuds en introduktionsperiod under sitt första år. Genom introduktionsperioden får våra nyexaminerade förskollärare en väl planerad introduktion till yrkesprofessionen, till arbetsplatsen och till Hägersten-Älvsjö.
- Ledningen möter skyddsombuden i utbildningens arbetsmiljögrupp där en kontinuerlig dialog förs kring våra enhetsmål och vårt uppdrag.

Resursanvändning

- Ledningsgrupp.
- Läraryorum.
- Barnskötarforum.
- Köksforum.
- APT.
- Arbetsmiljögrupp/lokala skyddsombuden.
- HR konsult.
- IA-rapportering.
- Samverkansgrupp, SVG.

Uppföljning

- Medarbetarenkäten.
- Medarbetarsamtal.
- Månatliga sjukfrånvaroprognoser med HR-konsult.
- APT.
- Arbetsmiljögruppen.
- Tertialrapport 1 och 2.
- Verksamhetsberättelse.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden

Nämndmål: Stadsdelsnämnden har en hög beredskap i alla verksamheter

Beskrivning

Målet nås genom att stadsdelsnämnden utför ett genomgripande arbete för att identifiera och analysera stadsdelsnämndens viktiga och samhällsviktiga verksamheter och processer. Stadsdelsnämndens kris-, kontinuitets- och beredskapsarbete är samordnat så att de hänger ihop, är effektivt och känt för de som berörs. Kunskapshöjande insatser inom krisberedskap och civilt försvar genomförs i stadsdelsnämndens verksamheter. Arbetet med krisstödsorganisation fortsätter, i syfte att ge stadsdelsområdets invånare stöd vid kriser. Stadsdelsnämnden avsätter resurser för att implementera de lokala tillämpningsanvisningarna för informationssäkerhet. Stadsdelsnämndens beredskap att hantera kriser och samhällsstörningar stärks genom ett systematiskt planeringsarbete samt övning.

De lokala anvisningarna för informationssäkerhet ska implementeras och alla medarbetare ska känna till hur nämnden arbetar med informationssäkerhet och dataskydd. Detta sker bland annat genom att de obligatoriska utbildningarna genomförs för samtliga medarbetare och genom det nätverk av informationssäkerhets- och dataskyddsambassadörer som finns på förvaltningen.

Förväntat resultat

- Stadsdelsnämndens verksamheter har en hög beredskap inför kommande kriser.
- Risk- och sårbarhetsanalysen är genomarbetad, dynamisk och välkänd för relevanta funktioner.
- Samhällsviktiga verksamheter och de verksamheter som är av vikt för dessa har en kontinuitetsplan som är övad.
- Stadsdelsnämnden har tre permanenta trygghetspunkter.
- Nödvändig information om dataskydd och informationssäkerhet har nått och är begriplig för samtliga medarbetare.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Alla medarbetare ska genomgå de obligatoriska utbildningarna om dataskydd och informationssäkerhet	2023-01-01	2023-12-31
Samtliga chefer ska genomgå utbildningen i informationssäkerhet och dataskydd som är framtagen för målgruppen	2023-01-01	2023-12-31
Samtliga verksamheter ska ta fram en beredskapspärm där rutiner för krishantering ska finnas	2023-01-01	2023-12-31
Stadsdelsnämndens verksamheter som bedöms vara samhällsviktiga eller är av vikt för dessa ska ha en uppdaterad kontinuitetsplan som är övad	2023-01-01	2023-12-31

Redovisning av ekonomi

Resursanvändning

Medarbetarna på Hägerstensåsens förskolor är vår viktigaste resurs. Därför är det viktigt att våra medarbetare trivs på jobbet, utvecklas och lär nytt och har möjlighet till delaktighet och inflytande. Vi skapar en god arbetsmiljö tillsammans med en god pedagogisk utbildning, där dessa inte står i motsättning till varandra. Vi värdesätter kunskap högt, framför allt att dela den i syfte att generera ytterligare kunskapsstillväxt som kommer barnen till godo. En avgörande faktor för medarbetarnas engagemang är även att deras kompetens efterfrågas och att den utmanas och utvecklas i syfte att bidra till utbildningens fortsatta progression. De medarbetare som har visat särskilt intresse eller har spetskompetens inom ett område erbjuds möjligheten att dela med sig av sina kunskaper. Vi planlägger löpande för både intern och extern kompetensutveckling.

En viktig och effektiv resurs är ledningsorganisationen som syftar till att skapa likvärdighet inom rektorsområdet samt att främja det pedagogiska ledarskapet. Med pedagogiskt ledarskap menas ledning av skolutvecklingsprocesser, att nå de nationella målen och förbättra skolans resultat så att varje barn når så långt som möjligt i sin utveckling och i sitt lärande. Det pedagogiska ledarskapet är organiserat i termer av direkt och indirekt pedagogiskt ledarskap för att göra skillnad på hur ledare på olika sätt kan skapa förutsättningar för utbildningens kärnprocesser, dvs. barnens lärande och utveckling.

Det indirekta handlar om att rektor leder och ansvarar för att den pedagogiska verksamheten håller hög kvalitet och utvecklas. Rektor leder genom att organisera förutsättningar för barn och medarbetarnas lärande och gör olika utvecklingsåtgärder som organiseringen begriplig

och meningsfull för medarbetarna. Det indirekta handlar om att representant från ledningen leder det kollegiala kunskapandet/lärarnas lärande. Det handlar om att leda kärnprocesser och utvecklingsinsatser, där kollektiv kunskap kan skapas och enskilda kunskaper synliggörs och kommer kollegiet till gagn, återkoppla till lärarna vad gäller deras undervisning, få lärarna att förstå sambandet mellan insatsen och resultatet för att varje barn ska nå så långt som möjligt i sin utveckling och i sitt lärande samt deltar i analyser av skolans kunskapsresultat. Denna organisering bidrar enligt modern skolutvecklingsforskning, i mycket hög utsträckning till utvecklingen av ett kollegialt och gemensamt yrkesspråk, något som möjliggör inflytande och en ökad förståelse för sitt uppdrag för alla och därmed bidrar till ett ökat psykosocialt välmående. Genom att skapa gemensamma strategier för undervisningen skapar vi tydlighet och enkelhet i ett komplext uppdrag. När förskollärarna och övriga medarbetare lättare förstår sina uppdrag och kan ta hjälp av varandra samt erbjudas snabb hjälp av ledningen minskar stressen.

Budget 2023

Hägerstensåsens förskolor använder alla resurser (människor, it, inköp, lokaler etc.) utifrån sin fulla potential. Vi anpassar utbildningen efter resultaten och prognoserna som bearbetas månadsvis. Rektor har tydliga strukturer och rutiner kring frånvaro och vikariehantering, schemaläggning och strategisk placering av medarbetare, barnintaget och inköp. Vi samarbetar och slår samman förskolorna under jul- och sommarledigheter för ett ökat resursutnyttjande.

Övrigt

Agenda 2030

Följande målområden i Agenda 2030 är aktuella på Hägerstensåsens förskolor. Vissa av områdena arbetar vi inom ramen för vårt systematiska kvalitetsarbete. Målområden kring hållbar utveckling arbetar vi aktivt tillsammans med barnen.

Målområde 2, *bra och näringsriktig kost.*

Målområde 3, *god hälsa och välbefinnande.*

Målområde 4, *god utbildning för alla.*

Målområde 5, *tillsammans för en jämställd stad.*

Målområde 8, *anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt.*

Målområde 10, *minskad ojämlikhet.*

Kvalitetsarbete

Hantering av klagomål, synpunkter och förbättringsförslag

Synpunkter, klagomål och förbättringsförslag från utbildningens vårdnadshavare hanteras direkt på telefon, genom skriftliga svar eller genom fysiska möten. De klagomål, synpunkter och förbättringsförslag som inkommer från enhetens vårdnadshavare förebyggas genom vårt

introduktionsmaterial, Skolplattformen och våra samverkansformer med vårdnadshavarna.